

Briselē, 2022. gada 25. novembrī
(OR. en)

15222/22

LIMITE

JUSTCIV 162
FREMP 249
AUDIO 124
JAI 1551
CODEC 1836

Starpiestāžu lieta:
2022/0117(COD)

PIEZĪME

Sūtītājs:	prezidentvalsts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Iep. dok. Nr.:	15159/22
Temats:	Priekšlikums Direktīvai par sabiedrības līdzdalībā iesaistījušos personu aizsardzību pret acīmredzami nepamatotu vai ļaunprātīgu tiesvedību ("stratēģisku tiesvedību pret sabiedrības līdzdalību") – politikas debates

I. PAŠREIZĒJAIS STĀVOKLIS

1. Komisija 2022. gada 27. aprīlī pieņēma priekšlikumu Direktīvai par sabiedrības līdzdalībā iesaistījušos personu aizsardzību pret acīmredzami nepamatotu vai ļaunprātīgu tiesvedību ("stratēģisku tiesvedību pret sabiedrības līdzdalību" (*SLAPP*))¹ un papildu ieteikumu par sabiedrības līdzdalībā iesaistīto žurnālistu un cilvēktiesību aizstāvju aizsardzību pret acīmredzami nepamatotu vai ļaunprātīgu tiesvedību ("stratēģiska tiesvedība pret sabiedrības līdzdalību")².

¹ 8529/22 + ADD1.

² C(2022) 2428 final.

2. Šis direktīvas priekšlikums ir viena no Eiropas Demokrātijas rīcības plānā ³ minētajām iniciatīvām, kuru mērķis ir stiprināt mediju brīvību un plurālismu. Tās pamatā ir LESD 81. panta 2. punkta f) apakšpunkts un tā nodrošina žurnālistiem, cilvēktiesību aizstāvjiem un citām personām, kas aktīvi piedalās sabiedriskās diskusijās, pienācīgus juridiskos instrumentus, lai tās varētu aizsargāties pret tiesvedībām, kuru mērķis ir šīs personas iebiedēt un apklusināt. Direktīvas mērķis ir paredzēt procesuālās garantijas civilprocesos ar pārrobežu ietekmi.
3. Eiropas Parlamentā par šo priekšlikumu atbildīgā komiteja ir Juridiskā komiteja (*JURI*), savukārt komiteja, kas sniedz atzinumu, ir Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja (*LIBE*). Šā dosjē referents ir *Tiemo Wölken*.
4. Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 2022. gada 26. decembrī sniedza savu atzinumu ⁴ par priekšlikumu.
5. Padomē priekšlikumu izskata Civiltiesību jautājumu darba grupā (turpmāk "*SLAPP* darba grupa"). *SLAPP* darba grupas 2022. gada 13. maija sanāksmē Komisija iepazīstināja ar priekšlikumu direktīvai, kas vērsta pret *SLAPP*, tam pievienoto dienestu darba dokumentu un pret *SLAPP* vērstu ieteikumu.
6. Priekšlikuma izskatīšana pantu pa pantam sākās Francijas prezidentūras laikā un turpinājās Čehijas prezidentūras laikā darba grupas 2022. gada 25. jūlija sanāksmē. Lai atvieglotu kompromisa teksta izstrādi par I un II nodaļu, Komisija nāca klajā ar neoficiālu dokumentu, kurā sniegti papildu precizējumi un skaidrojumi par prezidentvalsts konstatētiem konkrētiem jautājumiem un kas tika iesniegts darba grupas 2022. gada 9. septembra sanāksmē.

---

³ COM(2020) 790 final.

⁴ SOC/734-EESC-2022.

7. *SLAPP* darba grupas 2022. gada 10. oktobra sanāksmē prezidentvalsts ciešā sadarbībā ar Komisiju iepazīstināja ar pārskatīto I un II nodaļas tekstu ("Vispārīgi noteikumi" un "Kopīgi noteikumi par procesuālajām garantijām"). Kompromisa tekstu apsprieda divās nākamajās darba grupas sanāksmēs, un rezultātā tika sagatavotas divas pārskatītas redakcijas.
8. Tā kā noteikumi pirmajās četrās nodaļās ir cieši saistīti, prezidentvalsts turpināja sarunas par III un IV nodaļu ("Acīmredzami nepamatotas tiesvedības priekšlaicīga izbeigšana" un "Tiesiskās aizsardzības līdzekļi pret ļaunprātīgu tiesvedību"). Prezidentvalsts nāca klajā ar neoficiālu dokumentu, kas kalpo par pamatu dalībvalstu redakcionālajiem ierosinājumiem attiecībā uz kompromisa tekstu. *SLAPP* darba grupas 22. novembra sanāksmē prezidentvalsts nāca klajā ar pirmo kompromisa priekšlikumu par III un IV nodaļu.
9. Lai gan darba grupas līmenī ir vajadzīgas turpmākas diskusijas, lai ņemtu vērā dalībvalstu viedokļus, astoņās īpašās darba grupas sanāksmēs, kas līdz šim notikušas, ir panākts ievērojams progress daudzos būtiskos un tehniskos jautājumos.
10. Pirmkārt, kompromisa teksta nolūks ir nodrošināt, ka direktīvas mērķis – atvieglot civilietu ar pārrobežu ietekmi izskatīšanu, lai žurnālistus, cilvēktiesību aizstāvjus un citas personas aizsargātu pret *SLAPP* – tiek labāk atspoguļots priekšlikuma noteikumos un neveicina tiesvedības ļaunprātīgu izmantošanu, ja prasītājam ir pamatota prasība. Šajā nolūkā kompromisa tekstā ir sīkāk precizēti jēdzieni "acīmredzami nepamatotas prasības" un "ļaunprātīga tiesvedība" un tas, ka procesuālās garantijas, ko atbildētājs var izmantot, būtu jāpiemēro saskaņā ar tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu, kā noteikts Hartas 47. pantā. Tajā arī ir labāk definētas direktīvas darbības jomas attiecībā uz personām – apsvērumos ir sniegti papildu skaidrojumi un piemēri par žurnālistu, cilvēktiesību aizstāvju un citu personu jēdzieniem, kā arī sabiedrības līdzdalības pasākumiem, kuros viņi var iesaistīties. Kompromisa tekstā ir norādīts, ka pienācīgu aizsardzību pret direktīvā paredzēto pasākumu ļaunprātīgu izmantošanu var panākt, piešķirot valstu tiesām pietiekamu rīcības brīvību, kad tās lemj par šādu pasākumu piemērošanu konkrētos gadījumos.

11. Otrkārt, dalībvalstis pauda bažas par direktīvas ietekmi uz valstu procesuālajiem tiesību aktiem, jo īpaši attiecībā uz kriminālprocesiem. Kompromisa tekstā prezidentvalsts paskaidroja, ka direktīvā nav paredzēti noteikumi par kriminālprocesu saskaņā ar LESD 81. panta 2. punkta f) apakšpunktu.
12. Visbeidzot, dažas dalībvalstis pauda bažas par to, ka, Komisijas priekšlikuma otrajā daļā norādītā "lietu ar pārrobežu ietekmi" definīcija varētu izraisīt šā jēdziena plašu interpretāciju. Tādēļ prezidentvalsts ir ierosinājis četrus alternatīvus redakcionālus variantus attiecībā uz lietām ar pārrobežu ietekmi. Tā kā ne par vienu no ierosinātajiem redakcionālajiem variantiem šajā posmā tehniskajā līmenī dalībvalstīm nebija dominējoša labvēlīga viedokļa, pārrobežu ietekmes jautājums paliek darba grupas darba kārtībā.

II. IEROSINĀTĀS POLITIKAS PIEEJAS

13. Lai gan dalībvalstis ir plaši atbalstījušas direktīvas mērķi atvieglot civillietu izskatīšanu nolūkā aizsargāt sabiedrības līdzdalībā iesaistīto personu tiesības uz vārda brīvību un mediju brīvību, tās ir norādījušas, ka ir jānodrošina, lai pret *SLAPP* vērstie pasākumi nekavētu tiesā celt pamatotas prasības, kas pārkāptu prasītāja tiesības uz tiesu pieejamību.
14. Pirmkārt, dalībvalstis norādīja, ka direktīvā paredzētajām procesuālajām garantijām vajadzētu būt rūpīgi mērķorientētām un jāatbilst tiesībām uz taisnīgu tiesu, lai novērstu ļaunprātīgas izmantošanas risku no atbildētāju puses, kurus direktīva cenšas aizsargāt. Otrkārt, direktīvas tekstā būtu jāuzsver, ka tiesām lieta ir pienācīgi jāizskata, pirms tā tiek noraidīta kā acīmredzami nepamatota vai tiek piešķirts kāds no priekšlikumā paredzētajiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem saistībā ar ļaunprātīgu tiesvedību. Dalībvalstis norādīja, ka direktīvā paredzētā aizsardzība nebūtu jāpiešķir personām, kuras apzināti izplata dezinformāciju vienīgi nolūkā nodarīt kaitējumu kādas personas reputācijai.

15. Dalībvalstis kopumā ir atzinīgi novērtējušas prezidentvalsts veiktos uzlabojumus priekšlikuma tekstā un līdzsvarotāku pieeju attiecībā uz attiecīgo pamattiesību aizsardzību. Tomēr dažas dalībvalstis papildus uzsvēra, cik svarīgas ir tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību, un atkārtoti uzsvēra, ka direktīvā ierosinātos pasākumus nevajadzētu ļaunprātīgi izmantot, tādējādi kaitējot prasītājiem, kuri iesniedz pamatotas prasības.
16. Paturot prātā principu "*pirms vienošanās nav panākta visos jautājumos, tā nav panākta nevienā jautājumā*", prezidentvalsts uzskata, ka diskusijas politiskā līmenī atvieglēs turpmāko darbu pie šīs direktīvas.

Jautājums:

Ņemot vērā tehniskajā līmenī gūto progresu, ministri tiek aicināti paust viedokli par to, vai direktīvā būtu jāparedz pienācīgi aizsardzības pasākumi, kas vērsti pret civillietu ļaunprātīgu izmantošanu, lai novērstu, ierobežotu vai sodītu sabiedrības līdzdalību un mediju brīvību un plurālismu, vienlaikus nodrošinot, ka tiek saglabātas tiesības uz tiesu iestāžu efektīvu pieejamību.
